

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Yengeç, Arıkovanı ve Satürn

Yengeç, pek parlak olmayan yıldızlardan oluşan bir takımyıldızdır. Bu takımyıldız, bulunması daha kolay olan Aslan ve İkizler'in arasında yer alır. Takımyıldızı, "Y"ye benzeyen şekli sayesinde gökyüzünde zorlanmadan tanıyabilirsiniz.

M44 Arıkovanı yıldız kümesi, gökyüzünün en belirgin kümelerinden biri. En parlak yıldızının 6,3 kadirle çıplak gözle görme sınırının altında kalmasına karşın, içerdiği yaklaşık 350 yıldız sayesinde 3,7 kadir parlaklıkta, silik bir ışık kümesi olarak görünür. Eski çağlardan beri bilinen bu küme, temiz havalarda silik bir bulut olarak görülür. Eski Yunanlılar, bu kümeyi Türkçe karşılığı "yemlik" anlamına gelen Praesepe olarak adlandırmışlar. Eski Yunanlılar, kümenin görünüp görünmediğine bakarak hava tahmini yapıyorlardı. Eğer küme belirgin biçimde görünüyorsa, bu fırtına habercisi olarak kabul ediliyordu.

Çıplak gözle bakıldığında, bir yıldız kümesinden çok bir buluta benzeyen bu gök cisminin, yıldızlardan oluşan bir küme olduğunu ilk fark eden Galileo oldu. Galileo, kümedeki 40 yıldız gökyüzüne çevirdiği ilkel teleskopla ayırt edebilmişti. Arıkovanı, gökyüzünde yaklaşık 1,5° çapında bir alan kaplar. Bu, dolunayın çapının üç katı. Bu nedenle M44, dürbün için çok güzel bir hedef oluşturur. Küçük bir dürbünle, kümedeki 20'den fazla yıldız görülebilir. Küme, bu kadar geniş bir alana yayıldığı için, bir teleskop kümenin ancak küçük bir bölümünü gösterir.

Orta büyütmeli bir dürbünle bakarsanız, küme, bir arı kovanının etrafındaki arıları andırır. Küme, Yengeç Takımyıldızı'nın hemen ortasında yer aldığı için, gökyüzünde bulunması pek de zor değil. Ancak, ışık kirliliği varsa, Yengeç Takımyıldızı'nı görmek zorlaşır. Yine de, bu sıralar M44'ü bulmak her zamankinden daha kolay. Çünkü, Satürn, Arıkovanı'yla çok yakın görünür konumda. Bir dürbünle, ikisi aynı anda görülebiliyor.

Satürn, şubat ayında gözlem için en uygun konumda bulunan gezegen. Geceyarısı civarı meridyene ulaştığı için, neredeyse tüm gece gökyüzünde bulunuyor. Satürn, 27 Ocak'ta karışık konumdan geçtiği için, hala bize yakın konumda ve bu sayede teleskoplu gözlemciler için

Arıkovanı (M44)

Şubat başlarında Yengeç Takımyıldızı

iyi bir hedef oluşturuyor.

Mars, hava karardığında neredeyse başucunda yer aldığından, gözlem için çok uygun konumda.

Gezegen, hala parlak ve yakın olmakla birlikte, giderek uzaklaşıyor ve buna bağlı olarak da sönükleşiyor. Bu nedenle, gezegen her geçen gün biraz daha gözlerden uzaklaşacak. Mars'ın hemen kuzeyinde görünen yıldız kümesi, Ülker.

Merkür, ayın ikinci yarısına doğru, yılın en iyi konumlarından birine geliyor. Gezegen, ay boyunca akşam gökyüzünde yer almakla birlikte, ancak ayın ortalarına doğru gözlenebilecek kadar yükseliyor. Ayın 24'ünden en büyük yükselmeye geliyor ve bu sırada Güneş'ten yaklaşık 1,5 saat sonra batıyor.

Jüpiter'i görmek için geceyarısını beklemek gerekiyor. Her geçen gün biraz daha erken doğan gezegen, sabaha karşı gökyüzünde en yüksek konuma ulaşıyor. Bu nedenle, teleskoplu gözlemcilerin Jüpiter'i gözlemek için sabah saatlerini beklemesi gerekiyor.

Ocak'ta sabah gökyüzüne geçen **Venüs**, hızla yükseliyor ve ayın ortalarında -4,6 kadirle en yüksek parlaklığına ulaşıyor. Venüs, Güneş'ten yaklaşık 2,5 saat önce doğuyor. Gezegeni, Güneş doğana kadar gökyüzünde görmek mümkün.

Ay, 5 Şubat'ta ilkördün, 12 Şubat'ta dolunay, 21 Şubat'ta sondördün, 27 Şubat'ta yeni ay hallerinden geçecek.

1 Şubat saat 22:00, 14 Şubat saat 21:00, 28 Şubat saat 20:00'de gökyüzünün genel görünümü.